

BESPREEKNOTITIE

Snel internet

Ter bespreking in commissie economie, op 13 februari 2017.

Indieners:

Tim van het Hof, D66 Breda
August Veenenbos, VVD Breda

Inleiding:

Vorig jaar stelde de fractie van D66 Breda raadvragen over de aanleg van snel internet voor iedereen. Juist omdat het belangrijk is dat inwoners, instellingen en bedrijven prettig in Breda kunnen leven, werken en ontspannen, is de beschikbaarheid van een goede ICT-infrastructuur een belangrijke voorwaarde.

Uit de antwoorden op de vragen (zie bijlage 1) bleek dat Breda zich tot doel stelt om voldoende bandbreedte te leveren aan Breda. Daarvoor heeft Breda onder andere haar vergunningsproces verkort en vereenvoudigd voor een snellere en klantvriendelijke dienstverlening. Tevens wordt er ook in nieuwbouwwijken standaard glasvezel aangelegd en is Breda in overleg met de regio West-Brabant voor de aanleg van snel internet in het buitengebied.

Maar ontwikkelingen en behoeften staan niet stil. Vandaar dat de fracties van D66 en VVD middels deze bespreeknotitie kansen en uitdagingen op het gebied van een goede ICT-infrastructuur met de commissie en het college van b. en w. (college) willen bespreken en verkennen.

Uitdagingen:

Zoals gezegd staan technische ontwikkelingen niet stil en neemt de behoefte aan breedband steeds verder toe. Dit vraagt op verschillende terreinen om verschillende strategieën en handelwijzen. Daarvoor zetten wij allereerst de uitdagingen die op de gemeente en samenleving afkomen op een viertal (buitengebied, bedrijventerreinen, stedelijk gebied, snelheid) categorieën uiteen.

Buitengebied.

Het buitengebied van Breda wordt gekenmerkt door natuurschoon van hoge kwaliteit. Het is dus niet voor niets dat mensen er graag recreëren, wonen en werken. Om de leefbaarheid van het buitengebied op peil te houden wordt door de regio West-Brabant in samenwerking met

Mabib gekeken hoe het buitengebied van voldoende bandbreedte voorzien kan worden. Hierbij wordt onder andere gekeken naar de aanleg van glasvezel via Breedbandfonds Brabant (bijlage 2). Ook zou gedacht kunnen worden aan het ondersteunen van coöperaties van bewoners naar voorbeeld van Midden-Brabant waar onlangs in Molenschot het startschot voor is gegeven. Tevens is de dekking vanuit 4G (zie bijlage 3) in ons buitengebied redelijk op orde, maar hieraan zijn zeker voor thuisgebruik hoge kosten aan verbonden en is het minder duurzaam dan glasvezel. Uit een rapport van Alterra in opdracht van VNG (bijlage 4) blijkt immers ook dat er weinig investeringsbereidheid is in plattelandsgebieden, waardoor bewoners en bedrijven vaak zelf het initiatiefnemen (recent voorbeeld Midden-Brabant).

Daarnaast maakt een goede ICT-infrastructuur in het buitengebied van Breda ook een kansrijke omgeving voor innovatieve agrarische bedrijvigheid. De afgelopen jaren is binnen deze sector een enorme innovatieve ontwikkeling zichtbaar. Agrariërs die met veel passie en zorg aan hun producten werken, maken steeds vaker gebruik van technische toepassingen. Zo wordt in Groningen op dit moment geëxperimenteerd met 5G als opvolger van 4G (zie bijlage 5). Juist met voldoende bandbreedte kunnen boeren via sensoren en apparaten ‘real time’ data ophalen, analyseren en gebruiken om gericht hun producten te voorzien van water, voedingsstoffen en eventueel beschermingsmiddelen. Hierdoor wordt verspilling en vervuiling tot een minimum teruggebracht. Dat is goed voor de omgeving, milieu en leefbaarheid in het buitengebied. Echter de technische ontwikkelingen vragen ook om een bijbehorende ICT-infrastructuur. Dat kan via glasvezel, maar ook met 5G. Daarvoor is het wel noodzakelijk om die infrastructuur aan te laten sluiten bij hun behoeften en tevens de landschappelijke waarde van het buitengebied te beschermen. Het is daarbij goed om te weten dat 5G hoogstwaarschijnlijk een groter aantal zendmasten zal vereisen voor een vergelijkbare dekking dan het huidige 4G.

Naast innovatie in de agrarische sector, biedt een goede ICT-infrastructuur in het buitengebied ook kansen voor zorginnovatie in datzelfde gebied. Of het nu gaat om langer thuis kunnen blijven wonen in het buitengebied of om zorgvoorzieningen in het buitengebied, een goede infrastructuur is ook hiervoor een vereiste om te garanderen dat er dekking is met voldoende bandbreedte. Deze laatste ontwikkeling staat nog in kinderschoenen, waardoor het lastig is om te definiëren welke behoeften ten aanzien van de infrastructuur er zijn, maar aannemelijk is dat ook deze ontwikkeling gebaat is bij de realisatie van voldoende breedband via glasvezel en/of 5G.

Bedrijventerreinen.

Als internationale schakelstad wil Breda een aantrekkelijk vestigingsklimaat bieden voor bedrijven. Het aanbieden van voldoende bandbreedte is, gezien de toenemende digitalisering, hierbij een kritische voorwaarde. De huidige bedrijventerreinen beschikken nauwelijks over voldoende bandbreedte (zie bijlage 6 en 7). Naast de aanleg op nieuwe bedrijventerreinen is het dus noodzakelijk dat bestaande bedrijventerreinen worden voorzien van glasvezel.

Stedelijk gebied.

In het stedelijk gebied van wijken en dorpen is een goede en robuuste ICT-infrastructuur ook noodzakelijk. Enerzijds neemt de vraag naar voldoende bandbreedte toe door het stijgend aantal van technische apparaten die mensen in hun dagelijks leven gebruiken. Denk daarbij onder andere aan je telefoon, maar ook aan diverse huishoudelijke apparaten die steeds slimmer worden. Anderzijds hebben we als Breda de ambitie om een echte ‘Smart City’ te worden. De agenda ‘Smart City’ komt later dit jaar naar de Raad, maar vooruitlopend daarop zijn een aantal voorbeelden hiervan: de slimme verlichting in o.a. de Willemstraat, de

wifisensoren in de Binnenstad en de sensoren in parkeerplaatsen. Daarnaast zijn er een divers aantal externe ontwikkelingen zoals de (elektrische) zelfrijdende voertuigen en de bijbehorende fysieke infrastructuur voor mobiliteit, die van invloed zullen zijn op de toenemende vraag naar het gebruik van slimme mobiliteit. In het rapport van Alterra in opdracht van de VNG wordt tevens gesteld dat naast het reguliere gebruik van de ICT-infrastructuur “er in de nabije toekomst steeds meer afhankelijkheid is van een goede ICT-infrastructuur door toepassing van ‘high-tech’ systemen”. Op deze ontwikkeling zal geanticipeerd dienen te worden.

Snelheid.

De laatste uitdaging is de snelheid van het internet. De Europese norm is op dit moment 30 MBPS (zie bijlage 8). Voor 2025 wordt deze norm verder opgehoogd naar 100 MBPS. Uit de aan ons verstrekte gegevens van Stratix blijkt dat het overgrote deel van Breda ‘in principe’ kan beschikken over een downloadsnelheid van tussen de 300 en 500 Mbit/s. In principe, want onze ervaring leert dat de werkelijke downloadsnelheid die Bredanaars hebben vaak vele malen lager ligt. De verklaring hiervoor is tweeledig. Als eerste is de werkelijke downloadsnelheid afhankelijk van het soort contract de gebruiker bij verschillende providers, die verschillende technieken gebruiken (zie bijlage 9), heeft afgesloten en ten tweede is de snelheid afhankelijk van zogenaamde ‘wijkcentrales’. De wijkcentrale is het technische hart als het gaat om het faciliteren van hoge downloadsnelheden voor gebruikers, maar de afstand vanaf woningen tot aan de wijkcentrale bepaald de werkelijke downloadsnelheid in huis.

Toekomstige ontwikkelingen:

Met de bovenstaande uitdagingen op een rij, komen we hierbij tot een aantal toekomstige ontwikkelingen en kansen die we voor Breda zien. Zo noemde we eerder al de komst van 5G waarmee je ‘Internet of Things’ kunt ondersteunen. Deze nieuwe techniek zal nog grote snelheden qua dataoverdracht mogelijk maken. Hiermee wordt een infrastructuur gerealiseerd voor tal van slimme apparaten, die ons dagelijks leven een stuk eenvoudiger zullen maken, maar deze infrastructuur zal naar verwachting meerdere zendmasten vereisen voor eenzelfde dekkingsgraad als de huidige 4G. Dit betekent dat we zowel in stedelijk als in het buitengebied na zullen moeten denken over de plaatsing van deze zendmasten.

Daarnaast zetten we als gemeente steeds meer in op innovatieve technieken in de buitenruimte om van Breda een echte slimme stad te maken. Op zowel het gebied van leefbaarheid als mobiliteit zullen diverse sensoren en apparaten gebruik maken van het internet. Bijvoorbeeld straatverlichting en stoplichten. Ook zal op de snelwegen rondom Breda het project InnovA58 (zie bijlage 10) van start gaan. Een mooie kans om beide infrastructuren op het gebied van ‘Smart Mobility’ op elkaar aan te laten sluiten, opdat verkeersafwikkelingen in en om Breda niet alleen slimmer worden, maar ook de doorstroming en daarmee de bereikbaarheid van Breda verbeterd.

Tot slot zijn er ook nog ontwikkelingen op het gebied van zorginnovatie, innovatie op het gebied van ‘agrofutur’ en innovaties waar we op dit moment nog geen zicht op hebben. Ook deze ontwikkelingen zullen een vraag hebben ten aanzien van de ICT-infrastructuur in Breda. Deze ontwikkelingen samen vragen om een toekomstbestendige ICT-infrastructuur, die naast het voorzien in dagelijks gebruik ook de ruimte biedt aan technologische en innovatieve ontwikkelingen.

Rol van de Gemeente:

Om de gewenste ruimte te kunnen bieden, moeten we ons als decentrale overheid ook goed bewust zijn van onze rol en mogelijkheden ten aanzien van de realisatie van een toekomstbestendige ICT-infrastructuur. In antwoord op de eerder gestelde vragen geeft het college aan dat zij voor zichzelf geen directe rol ziet in het versnellen van de aanleg van glasvezel. Ze streeft ernaar om samen met telecomaandbieders actief in gesprek te blijven om werkzaamheden eventueel te combineren, maar het blijft de markt die echter aan zet blijft voor nieuwe initiatieven op het gebied van aanleg en vraagbundeling. Breda faciliteert en stelt ons netwerk open om initiatiefnemers en (markt)partijen met elkaar in verbinding te brengen.

Wij realiseren ons dat instrumenten van de gemeente beperkt zijn, maar bovenstaande ontwikkelingen laten wel zien dat actie nodig is om de infrastructuur aan te laten sluiten bij de behoeften van bewoners, instellingen en bedrijven en de ambities van de Gemeente zelf op het gebied van 'Smart City' en 'Smart Mobility'. De sturingsinstrumenten die ons daarbij ter beschikking staan zijn:

Leges: leges dienen in Breda betaald te worden over allerlei diensten, zo ook het mogen aanleggen van kabels en leidingen, waaronder internetkabels, in openbare gemeentegrond. In Hoofdstuk 7 legesverordening 2017 staan de bepalingen en bijbehorende tarieven vermeld (zie bijlage 11).

Vergunningsverlening: wettelijke termijn van vergunningsaanvragen voor de aanleg van of werkzaamheden aan snel internet is 8 weken. Door optimalisatie van het proces, blijkt uit de antwoorden op de raadvragen, is de termijn in Breda 2,5 week. Wij achten dat net als het college snel en dienstverlenend genoeg. Alertheid is geboden op een soepele vergunningverlening en monitoring.

Faciliterende rol internet: naast leges en vergunningsverlening kan de gemeente ook een faciliterende rol spelen bij de realisatie van snel internet door gesprekken met serviceproviders, het verbinden van verschillende betrokken partijen, vraagbundeling zeker in het buitengebied en door in aanvulling op provinciale breedbandfonds een lokale variant te ontwikkelen.

Sturende rol: Tot slot kan de gemeente ook sturend zijn door bij nieuwbouw/verbouw en aanleg/revitalisering bedrijventerreinen voorwaarden over aanleg van internet te stellen via bestemmingsplan en/of vergunningsvoorwaarden.

Mogelijke oplossingsrichtingen:

Gelet op de uitdagingen en kansen, de rol van de gemeente en mogelijke instrumenten komen we tot een aantal mogelijke acties, waarover we met het college en de verschillende fracties van gedachte willen wisselen.

1. Mogelijkerwijs kunnen we leges voor werkzaamheden en aanleg van internet verlagen. Hierdoor stimuleren we de aanleg van een toekomstbestendige ICT-infrastructuur door serviceproviders. Dit heeft zeker een financiële consequentie en zal verder uitgezocht moeten worden.
2. Voorwaarden stellen in bestemmingsplannen dat vanaf nu overal voldoende breedband wordt aangelegd. Ook hiervoor geldt dat er verder gekeken moet worden op welke

wijze deze voorwaarden in bestemmingsplannen en vergunningen vervat moeten worden.

3. Een lokaal fonds instellen dat vergelijkbaar is met het breedbandfonds Brabant. Ook hiervoor geldt dat een inventarisatie naar vraag en behoefte nodig is om de voorwaarden voor een dergelijk fonds te definiëren.
4. In gesprek gaan met serviceproviders over de knelpunten bij de aanleg van snel internet in Breda en bespreken hoe het probleem rondom toegezegde en in de praktijk werkelijk gerealiseerde downloadsnelheid opgelost kan worden.

Vragen aan het college:

1. Hoe staat het met de eerder toegezegde realisatie van glasvezel in het buitengebied van Breda en West-Brabant?
2. Het college zou glasvezelverbindingen op bedrijventerreinen in beeld brengen en mogelijk actie ondernemen, wat is de huidige stand van zaken hiervan?
3. Is het college het met ons eens dat snel internet onderdeel is van de basisinfrastructuur van Breda?
4. Wat is de opvatting van het college als het gaat om de geschetste uitdagingen en kansen in deze bespreeknotitie?
5. Is het college van mening dat de ICT-infrastructuur van Breda voldoende robuust en toekomstbestendig is om technologische ontwikkelingen duurzaam te kunnen blijven faciliteren?
6. Welke instrumenten en oplossingsrichtingen wil het College inzetten voor de realisatie van snel internet in Breda?

Vragen aan de commissie:

1. Is de commissie het met ons eens dat snel internet onderdeel is van de basisinfrastructuur in Breda?
2. Wat is de mening van de commissie als het gaat om de uitdagingen en kansen voor snel internet in Breda zoals uiteengezet in deze bespreeknotitie?
3. Is de commissie van mening dat de (huidige) ICT-infrastructuur van Breda voldoende robuust en toekomstbestendig is?
4. Wat is de mening van de commissie als het gaat over de rol van de gemeente, (beschikbare) instrumenten en mogelijke oplossingsrichtingen voor de realisatie van snel internet in Breda?
5. Heeft de commissie nog aanvullingen op hetgeen geschetst is in deze bespreeknotitie?

Bronnen:

1. Beantwoording raadsvragen “snel internet voor iedereen”:
<https://www.breda.nl/data/files/formulieren/antwoord2016-1332.pdf>
2. Factsheet Breedbandfonds Brabant: <https://www.brabant.nl/politiek-en-bestuur/agenda-voor-brabant/investeringsfondsen/-/media/A045CE8BFE21413999D353495C572E1B.pdf>
3. Informatie over 3G en 4G dekking: <http://www.4gdekking.nl/>
4. Rapport Alterra, zie pdf bijlage.
5. Informatie 5Groningen: <http://www.5groningen.nl/presentaties>
6. Informatie over internetaansluitingen in Breda:
<http://www.breedbandatlas.nl/gemeentegevens/>
7. Overzicht internet aansluitingen Stratix, zie pdf bijlage
8. Kamerbrief over internet in het buitengebied en Europese normen:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/01/22/kamerbrief-over-snel-internet-in-het-buitengebied>
9. Informatie over internetsnelheden: <https://www.internetten.nl/internet/snelheid-internetverbindingen>
10. Informatie over Innova58: <https://www.innova58.nl/default.aspx>
11. Legesverordening Breda:
https://breda.raadsinformatie.nl/document/4711429/1/Rv_45338_B5_Verordening_Leges_en_tarieventabel_Breda_2017

Overige bronnen:

- Informatie over beschikbaarheid glasvezel: <https://www.eindelijkglasvezel.nl/breda/>
- Handreiking breedband digitale steden agenda:
<http://handreikingbreedband.digitalestedenagenda.nl/handreiking/start.html>

Pdf-bijlagen:

- Overzicht snelheden internet (Stratix)
- Rapport Alterra iov VNG